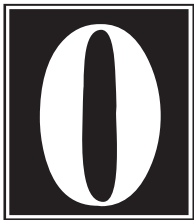

Οἱ Δωδεκαθεῖσται στὰ Ἑπτάνησα τοῦ 1797 καὶ ἡ ἐπέμβασις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

Οἱ Γάλλοι εἶχον ἀφήσει τὸν χριστιανισμὸν διὰ τὴν ὀρθολογικωτέραν θρησκείαν τῆς Δημοκρατίας. Ὅμως τοῦτο οὐδεμία σχέσι ἔχει μὲ τὰ διαδραματισθέντα εἰς τὰ Ἑπτάνησα. Εἰς τὰ Ἑπτάνησα ἡ Ἑλληνικὴ Θρησκεία οὐδέποτε ἐξηλείφθη, μεγάλαι περιοχαὶ, ὡς ἡ περιοχὴ τῆς Λιβαθοῦς ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἦσαν ἀποκλειστικῶς Δωδεκαθεῖστικάί, ἀντιθέτως ὁ χριστιανισμὸς ὑπῆρχε κατὰ τὸ μέτρον ποὺ ἐστηρίζετο —καὶ ἐστήριζε— ὑπὸ τῆς ἐκάστοτε ἐξουσίας.

Μεγάλαι καὶ οὐσιαστικαὶ ιδεολογικαὶ συγκρούσεις ἔλαβον χώραν ἐπὶ αἰῶνας εἰς τὰ Ἑπτάνησα μεταξὺ τῶν Δωδεκαθεῖστων, οἱ ὅποιοι εἶχον ὡς ὄπλον τῶν τὸν διαφωτισμὸν καὶ τὴν παιδείαν, καὶ τῆς χριστιανικῆς δεισιδαιμονίας. Ἡ τάξις τῶν μορφωμένων ἀνθρώπων, ἀποφοίτων τῶν ἰταλικῶν πανεπιστημίων, ἡ ὁποία ἦτο πάντοτε πολυπληθής, ἐφρόντιζε νὰ διατηρῇ τὴν πνευματικὴν ζωὴν, τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ φιλοσοφικὴν συζήτησιν, τὰ ἔθνη ἐλληνικὰ ιδεώδη καὶ τὰς ἀξίας τῆς Ἑλληνικῆς Θρησκείας. Ἀντιθέτως ὄπλον τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἦσαν οἱ ἀπομεμονωμένοι πληθυσμοὶ τοῦ ὄρεινου ἐσωτερικοῦ τῶν νήσων —«ἀμαθῆς καὶ χυδαῖος ὄχλος» κατὰ τὸν Π. Χιώτη, τοὺς ὁποίους προσεπάθει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία νὰ βυθίζη ὅλο καὶ περισσότερον εἰς τὴν ἀγραμματῶσύνην καὶ δεισιδαιμονίαν. Ὅσον ἠῦξανε ἡ δεισιδαιμονία τόσον ὑπερθεμάτιζε ἡ Ο.Ε. καὶ ὡς κατακλείδα τῆς παρακμῆς οἱ Ὁρθόδοξοι ἱεράρχαι ἐσκέφθησαν νὰ ἐπιβάλουν καὶ εἰς τὰ Ἑπτάνησα, τὴν ἤδη ἀκμάζουσα εἰς τὴν πάσχουσα ὑπὸ πλή-

ρους άγραμματωσύνης κυρίως Ἑλλάδα, λατρεία τῶν «άγιολειψάνων». Ἐκάστη νῆσος απέκτησε τὸν ἰδικόν της «άγιον» διαθέτοντα άκέραιον μομμιοποιημένον «άγιον λείψανον»! Ὁ χριστιανισμὸς ἔχασε οίανδήποτε πνευματικότητα, καὶ ἂν άκόμη ὑποθέσωμε ὅτι εἶχε, καὶ μετεμορφώθη εἰς ἰδιότυπον μονοθεϊσμὸν ἐπικεντρούμενον εἰς τὴν κυριολεκτικὴν «εἰδωλολατρίαν» τοῦ «ίεροῦ λειψάνου» τοῦ άγίου ἐκάστης νήσου. Εἰς νοσηρὰς ὑπερβολὰς ἔφθασε ἡ λατρεία τοῦ εἰσαχθέντος εἰς Κέρκυραν ἐκ Κων]πόλεως «λειψάνου» τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος.

Ὅταν αἱ νῆσοι κατελήφθησαν ὑπὸ τῆς Γαλλίας (1796) —μετὰ τὴν συνθήκη τοῦ Καμποφορμίου διὰ τῆς ὁποίας ἡ Γαλλία ἐγένετο κύριος τῶν κτήσεων τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας— ἡ γαλλικὴ ἀνεξίθρησκος στάσις ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς Δωδεκαθεϊστὰς νὰ ἐκδηλώσουν ἐλευθέρως τὰς θρησκευτικὰς τῶν πεποιθήσεις.

Οὕτως ἢ ἄλλως, ὁ στρατηγὸς Γεντίλης ἐν Κερκύρα κατὰ τὴν μεγάλη καὶ ἀρχαιοπρεπεστάτη ἑορτὴ —«καθ' ἣν τὰ ἐμβλήματα ἐκράτουν νεάνιδες λευχείμονες δαφνοστεφεῖς καὶ ἰοπλόκαμοι»— τῆς ἐμφυτεύσεως τοῦ δένδρου τῆς Ἐλευθερίας ἐκήρυξε —διερμηνεύων τοὺς πόθους τοῦ λαοῦ— τὴν «ἐπάνοδον τῶν νήσων καὶ τὴν προαγωγὴν τῆς προγονικῆς δόξης καὶ Ἑλληνικῆς εὐκλείας».

Πράγματι, τὸ μέγα καὶ καταπλημμυροῦν τὰ πάντα ὡς παλίρροια ἔθνικὸν ρεῦμα τῆς ἐπανελληνίσεως ἐξεφράσθη εἰς τὸ δημοφιλὲς λαϊκὸν ἄσματιον τῆς ἐποχῆς :

*Torni Corcyra bella
Al tuo natio splendore
Torni all' antico ardore
Della primiera età.*

*Libera al fin tu sei
Libera al fin tu puoi
Viva i Francesi eroi
Viva la libertà.*

Εἰς τὸ Ἰακωβίνειον τοῦ Ἀργοστολίου ἐν μέσῳ ἔθνικῆς ἐξάρσεως καὶ ἐνθουσιώδους ἀτμοσφαίρας ἀπερρίφθη πανηγυρικῶς ὁ χριστιανισμὸς ὡς ξένον σῶμα καὶ ἐκηρύχθη ἡ ἐπίσημος παρουσία τῆς Θρησκείας τοῦ Δωδεκαθεοῦ ἐντὸς τῆς Ἰονίου Πολιτείας. Αἱ χριστιανικαὶ ἑορταὶ κατηργήθησαν ἀντικατασταθεῖσαι διὰ παραδοσιακῶν ἑλληνικῶν καὶ ἐκηρύχθη τὸ μεγαλόπνοον σχέδιον ἀνασυστάσεως τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων.

Γράφει ὁ Π. Χιώτης (*Ἱστορικὰ Ἀπομνημονεύματα*, Κέρκυρα, 1863, τ. III, σ. 593):

«...παρεκέλευσαν ἀγορεύοντες ἐν τῷ Ἰακωβινεῖῳ [τοῦ Ἀργοστολίου] κατάργησιν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἀνακαίνησιν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων καὶ ἐθίμων τῆς ἀρχαίας προγονικῆς θρησκείας, ὅπως ἀναφανῶσιν οἱ νεώτεροι Κεφαλλῆνες ἐντελῶς ἀρχαιότατοι Ἑλληνας».

Κατὰ τὰς ἐορτὰς ἐγένοντο ἀρχαιοπρεπεῖς ἐπικλήσεις πρὸς τοὺς Ὀλυμπίους ὅπως «σκέπουν διὰ τῆς αἰγίδος των τὸν ἀρχιστράτηγον Βοναπάρτην καὶ χαρίζουν τὴν νίκην εἰς τὰ ὄπλα τῆς Δημοκρατίας».

Εἰς τὸ Δημαρχεῖον τῆς Ζακύνθου ἐζητήθη ἡ κατάργησις τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐκεῖ διεκρίθη ὁ εὐγενὴς Νικόλαος Βαρζὸς ὅστις «ἐστρέφετο κατὰ τῆς Χριστιανωσύνης καὶ ἐνέπαιζε τὸν Θεὸν παραφερόμενος...». Ἐν Ζακύνθῳ ἐκηρύχθη πανηγυρικῶς ἡ ἀνεξιθρησκία τὴν 23ην Σιτοδώρου ἔτους Α΄ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἰονίου (11/7/1797):

«Ἄς ἦναι ἀπαραβίαστος ἢ ἐξάσκησις πάσης θρησκευτικῆς εἰσηγήσεως... Ἀπαραβίαστος πᾶς τόπος ἱερὸς καὶ λειτουργὸς τοῦ Θεοῦ».

Οἱ χριστιανοὶ λέγουσιν σήμερον ὅτι ἦτο «πρόκληση» ἢ μεταφορὰ τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας. Ἐδῶ δύο τινά:

Πρῶτον, ἀποτελεῖ πρόκλησις ἕναντι κάθε πεπολιτισμένης πολιτείας μία θρησκεία ἢ ὁποῖα ἀντὶ νὰ ἐξυψώσῃ πνευματικῶς τοὺς πολίτας τοὺς ρίπτει εἰς τὴν εἰδωλολατρίαν τῆς προσκυνήσεως τῶν μομμιῶν. Εἰς τὸ μέλλον θὰ ἐξιστορήσωμε τὰ τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγ. Σπυριδῶνος καὶ πῶς ἔφθασε στὴν Κέρκυρα καὶ τὰς περιπετείας του, τὰ τῆς ιδιοκτησίας του καὶ τὰς διαμάχας μεταξὺ τῶν δικαιουμένων τὰ εἰσοδήματά του. Ἐδῶ ἂς σημειώσωμε μόνον ὅτι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὅλη ἡ νῆσος κατέστη φόρου ὑποτελῆς εἰς τὸν Ἅγιον: ὠρισμένον ποσὸν εἰσεπράττετο ἔτησίως ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου ἀπὸ ἕκαστον ἔμπορον ἢ τεχνίτην διὰ νὰ ἔχη «τὴν εὐλογία τοῦ Ἁγίου», ἀνάλογον φόρον ἀπέδιδε καὶ ἕκαστον πλοῖον ἀποπλέον ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Κερκύρας ἐνῶ κάθε Κερκυραῖος ὤφειλε νὰ ἀγοράζῃ τεμάχιον κορδέλλας ποὺ εἶχε ἀγγίξει τὸ λείψανον!

Δεύτερον, καλύτερον νὰ μὴ λέγωμε τίποτε διὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας διότι ἀποτελοῦν ὄνειδος διὰ τοὺς χριστιανούς:

Μόλις ἐγκατεστάθη ἡ νέα ἀντιπροσωπευτικὴ ἀρχή-τὸ Δημαρχεῖον, ἐν Κερκύρᾳ ἐξέσπασε στάσις τῶν ὀλίγων φανατικῶν χριστιανῶν τῆς νήσου. Τί τοὺς ἐνόχλησε; Τοὺς ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀνεχθοῦν τὴν ἀνεξιθρησκίαν! Αὐτὸ ποὺ τοὺς ἀπεθρίωσε ἦτο ὅτι ἔλαβον πολιτικὰ δικαιώματα οἱ Ἑβραῖοι! Οἱ χριστιανοὶ ὑπεκίνησαν ὄχλον συγκείμενον κυρίως ἐκ τῆς ὑποστάθμης τῆς πόλεως. Οὗτος εἰσέβαλε βιαίως εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Δημαρχείου ὅπου «εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς συνεδριάσεως [ὁ ἐκπρόσωπός των] ράπτῃ τις ρακένδυτος φωνάζων, ὅτι ἐξυβρίζεται θρησκεία καὶ Χριστιανωσύνη, καὶ ἐξαιτεῖται ὁ λαὸς τῆς Κερκύρας, ὅπως ἀποδιωχθῶσιν οἱ Ἑβραῖοι ἐκ τοῦ δημαρχείου οἱ παριστῶντες τὴν Ἰσραηλιτικὴν κοινότητα. Διότι πᾶν πολιτικὸν δικαίωμα παραχωρούμενον αὐτοῖς παρὰ τῆς δημοκρατίας, ἕως καὶ αὐτὸ τὸ νὰ προσαγορευοῦνται πολῖται, εἶναι ὕβρις εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ εἰς τὴν κοινότητα Κερκύρας, ἣτις ἀτιμάζεται νὰ ἔχη συμμετόχους τῆς ἀρχῆς τοὺς σταυρωτὰς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Κατόπιν ὁ ὄχλος ἐπέδραμε «κατὰ τῆς Ἑβραϊκῆς συνοικίας, ἐξυβρίζων, κακοποιῶν ὅσους ἀπήντα, καὶ διαρπάζων τὰς οἰκίας». Ἡ στάσις κατεστάλη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Γεντίλη ὁ ὁποῖος δι' αὐστηρᾶς προκηρύξεως κατέστησε

γνωστὸν ὅτι «ἡ Γαλλικὴ Δημοκρατία ἐξ ἴσου ὅλα τὰ θρησκευτικὰ ῥήτὰ ἀσπάζεται, καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου καὶ δικαιώματος ἅπαντας τοὺς ὀπαδοὺς αὐτῶν προστατεύει» (ἀν. σ. 582).

Τὸ σχέδιον ἀνασυστάσεως τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων ἐκυκλοφόρησε εὐρέως εἰς τοὺς φιλελληνικοὺς γαλλικοὺς κύκλους τῶν Παρισίων καὶ ἀπετέλεσε ἕκτοτε τὸ ἐπίκεντρον τῶν ὀραματισμῶν διὰ τὴν ἀναβίωσιν τῶν Ἀγῶνων ποῦ ἐν τέλει ἐπραγματοποιήσε ὁ βαρῶνος Ντὲ Κουμπερτέν!

Ὅταν λοιπὸν ὁμιλοῦμε διὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνας ἃς ἔχομε πάντοτε κατὰ νοῦν εἰς ποῖον ἀνήκει ἢ τιμὴ τῆς ἰδέας τῆς ἀνασυστάσεώς των: ἀνήκει εἰς τοὺς Δωδεκαθεῖστὰς τῆς Ἑπτανήσου καὶ δὴ τῆς Κεφαλληνίας, οἱ ὅποιοι ἐν μέσῳ δεινῶν διωγμῶν καὶ καταπίεσεων δὲν ἔπαυον νὰ σκέπτονται τρόπους διὰ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ πάλιν ὁ Ἑλληνισμὸς τὴν ἀρχαίαν αἴγλην του!

Ὁ “ἱερὸς πόλεμος” τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τῶν Γάλλων

Ἀξίζει νὰ περιγράψωμε συνοπτικῶς τὰ γεγονότα τοῦ 1798 τῆς καταλήψεως τῆς Ἑπτανήσου ὑπὸ τῶν Ρωσσοτούρκων.

Ὅταν ἐγένετο «ἡ διακήρυξις τοῦ πολέμου κατὰ Γαλλίας ὑπὸ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας», «Οἱ Ρῶσσοι καὶ οἱ Φαναριῶται καὶ οἱ τὸ Διβάνιον ὑπηρετοῦντες... συνεννοηθέντες μετὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Ἱερατείου, προδιέθετον τὰ μέσα, ὅπως διεγείρωσι θρησκευτικὸν φανατισμὸν τῶν Ἰονίων κατὰ τῶν Γάλλων· διακηρυττομένων ἀπίστων καὶ ἀθέων, φαυλοβίων καὶ ἀνατροπέων παντὸς κοινωνικοῦ καὶ νομίμου συμφέροντος. Ἀπόστολοι αὐτῶν πρὸ πολλοῦ περιεφέροντο εἰς τὰς νήσους, ἐξάπτοντες ἀμαθῆ καὶ χυδαῖον ὄχλον, προθύμως ὑποκινούμενον εἰς θρησκομανεῖς καὶ φιλεκδικούς ἐξάψεις (ἀν. σ. 675)».

«Περιεφέρετο ἐπιστολὴ τοῦ Ρώσσου ναυάρχου Ὁζακῶφ. Ἐν ταύτῃ [μεταξὺ ἄλλων] ἔλεγεν: “ὁ ἡμέτερος κυριάρχης Αὐτοκράτωρ καὶ ἡ Ὑψηλὴ Πύλη, ἀμφοτέρωθεν ἐμπνεόμενοι ὑπὸ θεοῦ ζήλου [προσέρχονται] ἵνα ἐλευθερώσωσιν ἐκ τοῦ ἀπίστου ἔθνους τῶν Γάλλων τοὺς νησιώτας... Ἡ Ὀρθόδοξος χριστιανικὴ θρησκεία σας οὐ μόνον ἔσεται πρωτεύουσα καὶ ὑπέροχος τῶν ἄλλων θρησκευμάτων, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς λαμπρότητα... (ἀν. σ. 679)».

«Ἐγκύκλιος δὲ τοῦ Πατριάρχου [ιδεὲ ἀμέσως κατωτέρω] ἐξῆπτε τὸν θρησκευτικὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ ηὐλόγει πᾶσαν σύμπραξιν... Τὴν ἐγκύκλιον ἀνεγίνωσκον οἱ ἱερεῖς εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν χωρίων». Ὅθεν «ὁ διακηρυχθεὶς πόλεμος ἐνομίσθη ἱερὸς παρὰ τῶν ἐγκατοίκων τοῦ Ἰονίου».

Ἐπίμετρον:

Ἀποσπάσματα ἐκ τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄ πρὸς τοὺς Ἑπτανησίους, τῆς ἀποσταλείσης τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1798 ὅταν ὁ Ρωσσοτουρκικὸς στόλος ἐκινήθη διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ὑπὸ γαλλικὴν κυριαρχίαν τελούντων Ἰονίων Νήσων:

«Ὁ πονηρὸς καὶ ἀρχέκακος ὄφις, ἀφοῦ δολίως ἐπλάνεσε τὴν ἀνθρωπότητα μὲ πολυειδεῖς ἀπάτας καὶ τρόπους διὰ νὰ τοὺς σύρῃ εἰς τὴν ἀπώλειαν, τελευταῖον εἰς τοὺς ἐσχάτους τούτους αἰῶνας ἐπινοήσας τὸ γένος τῶν Γάλλων δεκτικώτερον τῆς πονηρίας, ἔχυσε δαφιλῶς εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν τὸν ἰὸν τῆς ἀποστασίας πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔφερεν εἰς μίαν ἀλληλομαχίαν καὶ εἰς ἐλεεινὴν βασιλοκτονίαν, τότε τοὺς ἔρριψε καὶ εἰς παντελεῖ ἀθείαν καὶ ἀσέβειαν. Καὶ τοῦτο, ἀφοῦ ἡ ἀνωτάτη πρόνοια τοῦ Θεοῦ δὲν ἀφῆκε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἀπρονόητον καὶ ἀπερίσκεπτον ἀλλὰ... τὸ συνέδεσε μὲ βασιλικὰς διοικήσεις... προγνώριζει ἡ θεία δικαιοσύνη ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἐκτραχηλίζεται εὐκόλως εἰς ἀνομίας ἀσωτίας ἐκ συνεργείας τοῦ διαβόλου. Διὰ τοῦτο κατέστησε τὰς ἐπιγεῖους βασιλείας διὰ νὰ βαστᾷ ἐν κημῶ καὶ χαλινῶ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ὀρθότητα καὶ εὐταξίαν. Οἱ βασιλεῖς οὖν κατὰ μίμησιν τοῦ Θεοῦ εἰσὶν διωρισμένοι εἰς τὸν περίγειον τοῦτον κόσμον διὰ νὰ γυμνάζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὑποταγὴν, καὶ νὰ ἀναχαιτίζωσι τὰς ὁρμὰς τῆς κακίας μὲ τὴν δοθείσαν εἰς αὐτοὺς ἐξουσίαν παρὰ Θεοῦ, δι' αὐτοῦ γὰρ βασιλεῖς βασιλεύουσιν... ..δι' αὐτὸ ὁ πονηρὸς διάβολος διὰ νὰ φέρῃ τὴν ἀνθρωπότητα εἰς μίαν ἀκαταστασίαν ἐκίνησε τοὺς Γάλλους εἰς βασιλοκτονίαν. Καὶ παραχρῆμα ἀπεδείχθη φανερῶς τοῦ διαβόλου τὸ σκοπούμενον, ὅτι ἀφαίρεσεν ἀπὸ τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ τὴν πρὸς τὸν θεὸν ὑποταγὴν, οἵτινες διὰ νὰ ἐλκύσωσιν εὐκόλως τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἀσέβειαν ταύτην, ὑπέκρυψαν τὴν πρὸς Θεὸν ἀποστασίαν, μὲ τὸ δέλεαρ τῆς ἐλευθερίας καὶ μὲ τὴν πρότασιν τῆς ὁμοιότητος καὶ τῆς ἰσότητος. Καὶ ἀφοῦ κατεπάτησαν τοὺς δεσμοὺς τῆς θρησκείας τῶν, ἠθέτησαν ἅμα καὶ τοὺς ὄρους τῆς φιλίας ὅπου ἔδειξαν καὶ εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν κραταιὰν βασιλείαν... Καὶ δολίως ἠθέλησαν νὰ ἐνοχλήσωσιν τὴν βασιλείαν ταύτην, καὶ νὰ διεγείρουν τοὺς ὑποκειμένους λαοὺς τῆς εἰς ἀκαταστασίαν καὶ ἀνταρσίαν, ὧν τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἀλληλομαχία, φονοκτονία καὶ λοιπά· ἐφ' οἷς ὁ διάβολος χαίρει καὶ ἀγωνίζεται ἐξ ἀρχῆς εἰς αὐτὰ νὰ καταστήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ ὕστερον ἀπὸ πάσης δολιότητος ἐποίησαν προφανῶς καὶ τὴν ληστρικὴν αὐτῶν ἔφοδον εἰς Αἴγυπτον. Ὅθεν καὶ διὰ τοῦτο ἡ κραταιὰ βασιλεία αὕτη δικαίως ἐκῆρυξε πόλεμον κατ' αὐτῶν διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τῇ θείᾳ συνάρσει αὐτοὺς τοὺς ὀλετῆρας τῆς ἀνθρωπότητος, τοὺς ἀντάρτας τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς λυμεῶνας τῆς κοινῆς εὐταξίας καὶ εἰρήνης... Ὅθεν ἡ ἀρμάδα ἔρχεται ὄχι κατὰ τῶν νησιωτῶν... ἀλλὰ μᾶλλον διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτοὺς εἰς

τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν... καὶ νὰ τοὺς ἀπολυτρώσῃ ἀπο τὴν μέλλουσαν ἀσέβειαν καὶ ἀθεΐαν... διὰ τοῦτο διὰ προσταγῆς τῆς κραταιᾶς ταύτης βασιλείας, διακηρύττομεν εἰς ὅλους τοὺς Ὁρθοδόξους ὅτι θέλησις, σκοπὸς καὶ ἀπόφασις τῶν συμμαχούντων βασιλέων εἶναι... νὰ ἐκδικηθῶσι τοὺς δολοτρόπους Γάλλους, οἵτινες μὲ τὰ νάματα τὰ ἰοβόλα τῆς κομιζομένης ἐλευθερίας προσπαθοῦσι νὰ ἀπατήσωσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς κρημνίσωσι εἰς τὰ βάραθρα τῆς κακίας καὶ ἀποστασίας· καὶ προτρέπομεν πάντας ὑμᾶς ὡς γνήσια μέλη τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ ζηλωταὶ ἀνέκαθεν τῶν ὀρθῶν δογμάτων τῆς πίστεως, ὅπως ἅμα τῷ λαβεῖν τὴν ἡμετέραν Πατριαρχικὴν ταύτην ἐπιστολὴν, εὐθὺς ἀποδιώξετε ἀπὸ τὰς νήσους ἡμῶν αὐτοὺς τοὺς ἀποστάτας τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπούλους τυράννους τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ ἐνούμενοι μὲ τὰς συμμαχούσας δυνάμεις θὰ συναγωνισθῆτε καὶ ὑμεῖς μὲ ζῆλον καὶ προθυμίαν εἰς ἀφανισμόν τῶν ἀπίστων Γάλλων, διὰ νὰ ἀξιωθεῖτε παρὰ Θεοῦ ἐλέους, παρὰ δὲ ταύτης τῆς κραταιᾶς βασιλείας νὰ ἀπολαύσητε τῆς ἐλευθερίας... Καὶ ὁ σκοπὸς τῶν δυνάμεων τούτων εἶναι ἔνθεος καὶ σωτήριος τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτῶν περὶ τῶν νήσων... εἶναι διὰ νὰ τὰς ἀπολυτρώσωσιν ἀπὸ τὴν λύμην τῆς Γαλλικῆς δολιότητος, εἰ μᾶλλον εἰπεῖν ἀθεΐας, καὶ ὄχι δι' ἄλλο τί, προκαταλαμβάνοντες πατρικῶς συμβουλευόμεν καὶ ἐνισχύομεν πάντας ὑμᾶς μὲ τὴν χάριν τοῦ παναγίου Πνεύματος. Καὶ σᾶς παραθαρρύνομεν ἀνενδοιάστως ὅπου αὐτοκίνητοι νὰ συνακολουθήσητε εἰς τὸν ἔνθεον σκοπὸν τῶν εἰρημένων δυνάμεων... διὰ νὰ συζήσητε εἰς τὸ ἐξῆς μὲ πολιτικὴν εὐνομίαν καὶ διοίκησιν ἥτις εἶναι πρὸς Θεὸν ἀρεστὴ καὶ κλιμαξ τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ μελλούσης μακαριότητος...».

**
*

Πράγματι, τὸ τέχνασμα τοῦτο τῆς κηρύξεως ἱεροῦ πολέμου εἶχε τὰ ἀποτελέσματά του. Οἱ Ὁρθόδοξοι ἱερεῖς συνεργαζόμενοι μὲ τοὺς Ρώσους πράκτορας ὑπεκίνησαν εἰς ὅλας τὰς νήσους εἰς στάσιν τὸν «ἀμαθῆ καὶ χυδαῖον ὄχλον» τῶν χωρικῶν τὴν στιγμὴν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ στόλου.

Διὰ παράδειγμα, εἰς τὴν Ζάκυνθον ὅταν ἐφάνη ὁ στόλος οὗτος τὴν 2αν Ὀμιχλῶδους (23/10/1798) προωθήθησαν πρὸς τὴν πόλιν ὑπὸ Ὁρθοδόξων ἱερωμένων «στίφη χωρικῶν μὲ Ρωσσικὴν σημαίαν ἐπὶ κεφαλῆς... ὁ ὄχλος πυροβολήσας κατὰ τὴν πυριτιδαποθήκην, διέδωκε πῦρ, καὶ ἐξερράγη πυρκαϊά... Μετὰ τὴν πυρκαϊάν ταύτην ὥρμησεν πρὸς διαρπαγὴν... ἠνέωξαν τὰς οἰνοθήκας... καὶ μεθοκοπήσαντες περιεφέροντο εἰς τὴν πόλιν διαρπάζοντες... Τέλος ἐπιπίπτουσιν εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν συνοικίαν· καὶ τῶν δυστυχῶν Ἑβραίων τὰ πτωχικὰ οἰκήματα διαρπάζουσι, τοὺς συναντωμένους ξυλίζουσιν ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἀτιμάζουσιν».

Μετὰ τὴν παράδοσιν «ὑψώθη ἡ Ρωσσικὴ καὶ Τουρκικὴ σημαία, ἀπεβιβάσθη ὁ ναύαρχος Ὁζακῶφ μετὰ τοῦ Κατήρβεη στολάρχου Τούρκου...» τοὺς ὁποίους εἶχε ἤδη

χαιρετήσει «μεταβὰς διὰ λέμβου εἰς τὴν ναυαρχίδα ὁ Πρωτοπαπᾶς [ἐπίσκοπος] ἐνδύθει τὴν κοκκίνην ἀμπεχόνην του καὶ φέρων τὸ Εὐαγγέλιον...». «Ὁ δὲ λαὸς ἐπευφήμει χειροκροτῶν καὶ κραυγάζοντας... Ζήτω ἡ Ὁρθοδοξία...»!

Εἰς Κεφαλληνία εἶχομεν σκηναὶς γενικῆς ἀναρχίας, διαρπαγῆς, ἀντεκδικήσεων καὶ ἀνταρσίας τῶν κατοίκων τῶν ὄρεινῶν χωρίων τοὺς ὁποίους ἠναγκάσθη βιαίως νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν τάξιν ρωσικῆς δυνάμεις, ἐν μέσῳ δὲ τῶν ἐπευφημιῶν· Ζήτω ἡ Ὁρθοδοξία, ἐγκατεστάθη ὡς προσωρινὸς διοικητὴς τῆς νήσου «Βουλούβασις Τοῦρκος»!

Αἱ μικραὶ φρουραὶ τῶν νήσων παρεδόθησαν καθὼς τὸ σχέδιον τῶν Γάλλων προέβλεπε νὰ συγκεντρωθοῦν ὅλα τὰ ἀξιόμαχα τμήματα Γάλλων καὶ ἐντοπίων εἰς Κερκυρα, καθὼς ἐκεῖ εὐρίσκετο ἡ κυρία γαλλικὴ δύναμις 2.000 ἀνδρῶν. Μετὰ τῶν Γάλλων συνεπολέμησαν οἱ Κερκυραῖοι χωροφύλακες ἀλλὰ καὶ πλῆθος πολιτῶν ἐκ τῶν ἄλλων νήσων. Ὁ ἀγὼν ἔλαβε ἐξ ἀρχῆς ἰδεολογικὴν χροιάν. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἀρχὴ τῆς προκηρύξεως ποὺ ἐξέδωσε «τὴν 5ην Ὁμιχλώδους (17/ 10/1798) ὁ κυβερνήτης τῶν νήσων Δοβουᾶς· “Κερκυραῖοι!” Ἐφθασε ἤδη καιρὸς τοῦ νὰ δειχθῆτε γενναῖοψυχοι, ὡς οἱ Γάλλοι καὶ οἱ πρόγονοι ὑμῶν Ἕλληνας. Ἐχθρικοὶ δυνάμεις πλησιάζουσιν, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῶν καταστροφέων τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος...” (ἀν. σ. 699)». Εἰς τὴν πόλιν ἐπεκράτει «πολέμιος ἐνθουσιασμός», «μουσικαὶ ἐπαιάνιζον τὰ δημοκρατικὰ θύρια», «ἐμελωδεῖτο ὁ μασσαλιωτικὸς ὕμνος», «οἱ Γάλλοι ἀξιωματικοὶ ξιφῆρεις, καὶ σείοντες τοὺς τριχρωμοπτεροπίλους, ἠλάλαζον ἐκφωνοῦντες: ζήσωμεν ἐλεύθεροι ἢ ἀποθάνωμεν»!

Ἡ πολιορκία τῆς Κερκύρας διήρκεσε ἕως τῆς 25ην Φεβρουαρίου 1799 καὶ κατ’ αὐτὴν ἔλαβον χώραν ἀξιομνημόνευτα κατορθώματα, τόσον ναυμαχίαι ὅσον καὶ μάχαι κατὰ τῶν ἀποβιβασθέντων στρατευμάτων. Μοναδικαὶ εἰς τὰ ναυτικὰ χρονικὰ εἶναι αἱ ἔξοδοι τοῦ «δικρότου 84 κανονίων ὁ Γενναῖοψυχος», κυβερνωμένου ὑπὸ τοῦ περιφήμου Λεγιουάλ, κατὰ τὰς ὁποίας «τροπαιοφόρος ἐπέστρεφεν εἰς τὸν ὄρμον» ἔχον καταναυμαχῆσαι πολλαπλάσιον ἀριθμὸν ἐχθρικῶν πλοίων.

Ἐξ ἴσου πείσμονες ἦσαν καὶ αἱ μάχαι εἰς τὴν ὑπαιθρον ὅπου ἐξετυλίχθησαν σκηναὶ ἀφθάστου ἠρωϊσμοῦ, ἐξ αὐτῶν ἀναφέρομε μίαν (ἀν. σ. 714) ὅπου ἐπρωταγωνίστησε «ὁ Κεφαλλῆν Μιλιαρέσης, ἀνδρεῖος καὶ εὐφυῆς νέος σπουδάζων τὰ μηχανικὰ ἐν Ἰταλία ὅστις εἶχε καταρτήσει λόχον ἐκ Κεφαλλήνων βουλόμενος νὰ μεταβῆ εἰς Αἴγυπτον μετὰ τοῦ Βοναπάρτου, ὅμως ἀπῆλθεν εἰς Κέρκυραν ἅμα ἔμαθε τὴν ἔλευσιν τῶν συμμάχων εἰς τὰς νήσους». Οὗτος κατὰ τὰς μάχας ποὺ ἐγένοντο εἰς τοὺς ἐλαιῶνας πρὸ τῆς πόλεως «ἐφορμᾷ ἔφιππος ἐπὶ μίαν σημαίαν Τουρκικὴν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ στημένην. Πλήρης δὲ νεανικοῦ θάρρους κεντᾶ τὸν ἵππον κατὰ τὴν σημαίαν, ἀναπηδᾷ τὸ χαράκωμα τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἀδράζει αὐτοχειρὶ τὴν σημαίαν. Ἀλλὰ βροχὴ σφαιρῶν ρίπτει κατὰ γῆς τὸν ἀνδρεῖον. Ἀλβανὸς δὲ τις πλησιάσας ἀφαρπάζει τὴν σημαίαν ἐκ τῆς χειρός. Ἀλλὰ περικυκλωθεὶς ὑπὸ Γάλλων, ζωγρεῖται ὁ βάρ-

βαρος μετὰ τῆς ἡμισελήνου, φέρεται ὡς τρόπαιον εἰς τὴν πόλιν, καὶ μετ' αὐτοῦ οἱ νεκροὶ τῶν φονευθέντων Μιλιαρέση καὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ Λιμουζίνος, οὓς σύζυγαι τύχαι ἔφερον εἰς τὸν Ἄδην πλήρεις δόξης καὶ ἀνδραγαθίας. Τιμαὶ δὲ ἐπικηδεῖαι ἀμφοτέρων ἐγένοντο παρὰ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στρατηγοῦ εἰς βαθμὸν τιμηθέντων ταγματάρχων».

Αἱ δυνάμεις τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν ὑπαιθρον ἀπετελοῦντο ὑπὸ τῶν ἀποβιβασθέντων Ρώσσω ἀξιωματικῶν, ὀλίγων Τούρκων καὶ σωμάτων Ἀλβανῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἠνώθησαν ὁμάδες ἀτάκτων χωρικῶν στρατολογηθέντων ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων ἱερέων. Τὰ στίφη αὐτὰ «διήρπαζον καὶ ἔκλεπτον οἰκίας εὐπόρων εὐγενῶν» παρότι ὑποτίθεται σκοπός των ἦτο ἡ ἐπανεγκαθίδρυσις τοῦ ἀρχοντολογίου, εἰς τὴν πραγματικότητα ἐπρόκειτο περὶ «μαιομένων ἀρπάγων καὶ φονευτῶν». Ὅμως τὴν μανία αὐτῶν ὑπερηκόντιζον οἱ Ἀλβανοὶ οἵτινες τοὺς παραδιδομένους, παρὰ τὰς προσπαθείας τῶν Ρώσσω ἀξιωματικῶν, «ἀνηλεῶς μὲ πελέκεις καὶ ξίφη» κατακρεουργοῦσαν καὶ ποικίλας αἰσχροουργίας ἄλλας κατηγοροῦσαν. Αὐτὰς δὲ θὰ ἀναφέρωμε λόγῳ τῆς φρικιαστικότητός των (ἀν. σ. 725) ὅμως ὑπάρχει ἓν μέγιστον ἱστορικὸν δίδαγμα δι' ἡμᾶς:

Κατὰ τὰς ἡμέρας μας ἐπιχειρεῖται νὰ ἐμφυτευθῇ ἐν Ἑλλάδι μειονότης Ἀλβανῶν ἔωλος προπαγάνδα διασαλπίζει πρὸς τοὺς Ἑλληνας οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς ἐκπτώσεως τῆς παιδείας καὶ μιᾶς διαρκοῦς πλύσεως ἐγκεφάλου ἔχουν μεταμορφωθῇ εἰς ἀφελεῖς καὶ ἀνιστορήτους χαχόλους ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὅμοιοι, ὅτι ἔθνη δὲν ὑπάρχουν κ.ο.κ. Βεβαίως, δὲν ὑποκύπτουν εἰς τοιοῦτους ἐξωφρενικοὺς παραλογισμοὺς λαοὶ σκεπτόμενοι καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἔχουν μέλλον. Λέγουν τὰ πρωτοσέλιδα τῶν ἡμερῶν: «500.000 Ἀλβανοὶ ἔτοιμοι ν' ἀποκτήσουν πολιτικὰ δικαιώματα», ἃς μᾶς εἰποῦν οἱ ὀλετῆρες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οἱ Παλαιστίνιοι πότε θὰ ἀποκτήσουν πολιτικὰ δικαιώματα στὸν τόπο τους, στὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ; Ἡ πραγματικότης λοιπὸν εἶναι τελείως ἄλλη, ἕκαστον ἔθνος ἔχει τὴν ἰδική του ἰδιοσυστασία. Ἴδού οἱ Ἀλβανοί: ἐν ἔθνος ποῦ παραμένει ἀναλλοίωτον ἀπὸ τὴν χαραυγὴν τῆς ἱστορίας ἕως καὶ σήμερον χαρακτηριζόμενον ἀπὸ «ἀγριότητα» καὶ «ληστρικὸν ἔθος»! Γράφει ὁ Στράβων (Γεωγραφικά, βιβλ. Ζ', ν, 10): «Διατί δὲν ἦσαν ἀνεπτυγμένα πρὸ τῆς ρωμαϊκῆς ἐκμεταλλεύσεως τὰ Ἰλλυρικὰ παράλια τὰ ὁποῖα ἔχουν θαυμασίους ἀσφαλεῖς λιμένας ποῦ τόσον στερεῖται ἢ ἐναντι ἀλίμενος ἰταλικὴ ἀκτὴ καὶ προσέτι ἔχουν ἠλιόλουστο καὶ πλούσιο ἔδαφος ἰδανικὸ δι' ἐλαιῶνας καὶ ἀμπελῶνας; Διὰ τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ληστρικὸν ἔθος» των!

Αὐταπατῶνται λοιπὸν ὅσοι πιστεύουν ὅτι θὰ γλυτώσουν εὐκόλα ἀπὸ τοὺς Ἀλβανούς! Μετὰ τὴν παράδοσι « ἡ πληθὺς τῶν Τουρκαλβανῶν διετάρασεν τοὺς Κερκυραίους, βιαίως καὶ ἀτιμωρήτως ἀδικοπραγοῦσα. Ἐμποδισθεῖσα, ὡς ἔλεγε, δὲν ἠδυνήθη οὔτε ἐπὶ τέσσαρας ὥρας τοῦλάχιστον νὰ λεηλατήσῃ τὴν Ἑβραϊκὴν συνοικίαν, ἣν ὡς λείαν ἀμοιβῆς ἐπὶ τῆς πολιορκίας οἱ ἀρχηγοὶ ὑπεσχέθησαν τοῖς Ἀλβανοῖς». Ὅποτε ἀπελπισθέντες οἱ Κερκυραῖοι ἀπεφάσισαν νὰ συλλέξουν καὶ νὰ τοὺς δώσουν

36.000 τάληρα [ποσὸν κολοσσιαῖον ἂν ἀναλογισθοῦμε ὅτι τὰ χρήματα διὰ τῶν ὁποίων ἀντεμετωπίσθησαν τὰ ἔξοδα τῆς πολιορκίας ἦσαν 70.000 τάληρα] διὰ νὰ πεισθοῦν νὰ μεταβιβασθοῦν ἀπέναντι.

Βεβαίως μετὰ τὴν παράδοσιν εἴχομεν τὰ ἀναμενόμενα, τὴν ἀνάρτησιν τῆς Τουρκικῆς σημαίας, τὰς ζητοκραυγὰς· Ζήτη ἢ Ὁρθοδοξία, τὴν δοξολογίαν πρὸ τοῦ — πανηγυρικῶς ἐπανακάμψαντος ἐκ τῶν ἀποθηκῶν— λειψάνου τοῦ Ἁγίου, τὴν ἐπανεγκατάστασιν τοῦ ἀρχοντολογίου καὶ εὐχαριστήρια τῆς Γερουσίας πρὸς τὸν Σουλτάνον καὶ προσωπικῶς πρὸς τὸν Κατήρβη: «Αἱ ἑπτὰ Ἴονικαὶ νῆσοι εὐτυχήσασαι καὶ ἐλευθερωθεῖσαι προσφέρουσι τῷ ἐξοχωτάτῳ Βέη Καδῆρ Βέη ἀρχηγέτῃ τοῦ νικηφόρου Ὀθωμανικοῦ στόλου, ἐν ὀνόματι τῶν εὐεργετηθέντων λαῶν τὴν χρυσὴν σπάθην. Τοῦτο δὲ τὸ πολεμικὸν σκεῦος ἔστω ἐν τοῖς ἀνικῆτοις αὐτοῦ χερσίν ὁ τρόμος τῶν ἐχθρῶν, τὸ εὐτυχὲς ἐργαλεῖον διηνεκῶν νικῶν, αἵτινες καταστήσουσι μεταξὺ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρείων περικλεῆς τὸ ὄνομά του, καὶ διαλάμψουσιν ὡς ἀστέρες τὴν δόξαν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας (ἀν. σ. 737)».

Ὁ Σουλτάνος ἐδέχθη εὐμενῶς τὰ εὐχαριστήρια καὶ εἰς ἀπάντησιν τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἐγράφετο μεταξὺ τῶν ἄλλων: «Εὐηρεστήθη σφόδρα ὁ Μέγας Κύριος εἰς τὰ εὐχαριστήρια τῶν προυχόντων Κορυφῶν [ἢ παραδοσιακὴ ὀνομασία τῆς πόλεως τῆς Κερκύρας], ἐφ' ὧν θὰ δαψιλεύσῃ τὰς κυριαρχικὰς αὐτοῦ εὐεργεσίας καὶ τὸ ἔλεος».

Ἡ Κέρκυρα δὲν εἶχε γνωρίσει ἕως τότε τὸν τουρκικὸν ζυγόν, ὅμως τῶρα χάρις εἰς τὰς προσπαθείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐνῶ ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία ὤδευε πρὸς τὴν δύσιν τῆς ἑνας νέος πολύτιμος λίθος προσετίθετο εἰς τὸ στέμμα τοῦ «Μεγάλου Κυρίου», ἢ Ἐπτάνησος!

